

**Az MMBF Zrt. Informatikai Platformjának Felhasználói Kézikönyve
(2010. március 30.)**

Technikai információk:

Felhasználó oldali erőforrásigények:

Microsoft Windows 2000 vagy XP operációs rendszer, Microsoft Office 2000/XP/2003 alkalmazás javasolt. A Platform eléréséhez a web böngészők szokásos installációján kívül (melybe beleértendő az Adobe Flash Plugin is) a kliensoldalra vonatkozóan semmilyen egyéb szoftver, vagy rendszerkomponens telepítésére sincs szükség. A Platformot a leggyakrabban alkalmazott WEB böngészőkön (MS Internet Explorer, Mozilla FireFox) keresztül lehet elérni. MS Internet Explorer használata esetén a 7-es vagy annál magasabb verzió használata javasolt. A képernyőfelbontás az 1024x768-as felbontásra van optimalizálva. Bejelentkezés után célszerű teljes képernyős nézetre váltani.

A Platformot jelenleg MOL hálózaton belülről vagy MOL-os VPN jogosultsággal lehet elérni. A Platform használatához külső hitelesített digitális tanúsítványszolgáltató cég által kiállított, elektronikus azonosítási joggal ellátott tanúsítvánnyal kell rendelkezni, amelynek e-mail mezője kitöltött. (Ugyanolyanl, mint az FGSZ platformjához kell.)

A rendszer elérhetősége:

Az Informatikai Platform kizárólag Interneten keresztül érhető el a titkosító eszköz használata révén, az alábbi URL-en: <https://10.70.123.9/TIP>

Tartalék elérés Internet címe: <https://10.110.111.117:8443/TIP> Ez az elérés kizárólag akkor elérhető, ha karbantartás vagy havária miatt a tartalékrendszernek kell üzembe állnia. Erről minden esetben e-mailen adunk tájékoztatást.

Teszt rendszer elérhetősége: <https://10.110.111.117:7002/TIP> Itt a Platform legfrissebb verzióját lehet tesztelni.

A Platform használatához Alapadatforgalmi megállapodást kell kötni az MMBF Zrt-vel.

Az MMBF Zrt informatikai platformján a tároltatók az alábbi menüpontokat érhetik el:

1. Nominálás >Bejelentés menüpont

A felhasználói felület a rendszerhasználók gáznapjainak, illetve nominálás előrejelzéseinek fogadására szolgál.

A stratégiai és a kereskedelmi tárolóhoz is hozzáféréssel rendelkező rendszerhasználóknak mindkét tárolóra külön-külön kell leadni a gáznapjainkat, illetve a nominálás előrejelzéseket. A stratégiai készlet terhére nominálás csak akkor adható le, ha a stratégiai tároló nyitva van.

Azon rendszerhasználók, akik a tárolási szerződések mellett érvényes gázbeszállítási szerződéssel is rendelkeznek, a gázbeszállítási nominálásukat ugyanezen felületen a Gázbeszállítási rádiógomb kiválasztásával tekinthetik meg. A gázbeszállítási nominálások a felületen nem szerkeszthetők, mert ezeket a rendszer automatikusan állítja elő az operátorok által megadott gázbeszerzési igények alapján.

HASZNÁLAT

1. Nominálás a kezelőfelületen

1. Válassza ki a rendszerhasználót, amely nevében nominálást kíván leadni (csak jogosultság alapján)!
2. Válassza ki a kívánt tárolót! **Figyelem:** a stratégiai tároló kiválasztása csak nyitott készlet esetén és kizárólag csak a stratégiai tárolóhoz hozzáféréssel rendelkező rendszerhasználók számára lehetséges.
3. Válassza ki a kívánt gáznapot! A kezdő és a záró gáznap kiválasztásával lehet megadni a Nominálások táblázatban megjelenítendő gáznapokat. A gáznapok kiválasztására visszamenőlegesen nincs korlátozás, de előre csak az aktuális gáznaptól számított 60. gáznapig van lehetőség.
4. Nyomja meg a Megjelenít gombot! Ennek hatására a kiválasztott gáznapok adatai betöltődnek a Nominálások táblázatba.
5. A nominálási adatokat a táblázat sorainak szerkesztésével lehet megadni:

- *Gáznap*: nem szerkeszthető cella.
- *Szállítató pár*: alapértelmezésben a kiválasztott rendszerhasználó (nem szerkeszthető).
- *Irány*: legördülő listából választhatóan kitárolás vagy betárolás lehet. **Figyelem**: egy gáznapra csak egy irányú nominálás adható le. Az aktuális fizikai tárolási iránnyal ellentétes nominálást a rendszer automatikusan virtuális tárolási megbízásként értelmezi.
- *Mennyiség*: az adott gáznapra nominálandó tárolási feladat. **Figyelem**: az értéket pozitív egész számként kell megadni, egy mennyiségben a megszakítható és nem megszakítható kapacitásokra vonatkozóan. A rendszer automatikusan kezeli a megadott mennyiség nem megszakítható és megszakítható kapacitástípusokra történő szétosztását, melynek értékeit a táblázat felett jeleníti meg. A megadott tárolási irány függvényében a mennyiségek előjeleinek kezelése is automatikusan történik.

Amennyiben egy rendszerhasználó gáznapon nominálásából az automatikus nominálásfelosztást követően a tároló napi felkínált kapacitásainak a terhére is jut mennyiség, akkor a felhasználási feltételek elfogadását a felhasználónak egy felugró ablak nyugtázásával kell megtennie.

- *Opcióval növel*: a megadott tárolási feladat növelésére felkínált opció mennyisége. **Figyelem**: az opcióval növel iránya minden esetben a tároló szempontjából értelmezett (a ki- vagy betárolási feladat növelése). Az opcióval növel mennyisége és a napi tárolási feladat mennyisége együttesen nem haladhatja meg a Tárolató szerződött nem megszakítható kapacitásának mértékét. Amennyiben egy adott rendszerhasználó által nominált a tárolási feladat meghaladja a nem megszakítható kapacitás mértékét és a megszakítható vagy napi kapacitás terhére is kíván megbízást adni, akkor ez a típusú opció már nem fogadható be.
- *Opcióval csökkent*: a megadott tárolási feladat csökkentésére felkínált opció mennyisége. **Figyelem**: az opcióval csökkent iránya minden esetben a tároló szempontjából értelmezett (a ki- vagy betárolási feladat csökkentése). Az opcióval csökkent mennyisége nem lehet nagyobb, mint az adott gáznapon nominált tárolási feladat.
- *Befogadott*: nem szerkeszthető. Az adott tárolási napra a Tároló által befogadott tárolási feladat mennyisége. Nyitott nominálási időben a mező üres.
- *Státusz*: a nominálás státusza:
 - Nyitott: az adott nominálás még szerkeszthető, módosítható.
 - Befogadott: a nominálás már nem szerkeszthető, azt a Tároló befogadta.
 - Generált: a nominálás már nem szerkeszthető, azt a rendszer az elmaradt nominálás pótlására automatikusan generálta.

6. Nyomja meg a Mentés gombot! Ennek hatására a rendszer elvégzi a nominálás befogadási ellenőrzéseket és ha a megadott adatok ezeknek megfeleltek, akkor elmenti azokat. Hiba esetén az alkalmazás megjelöli a hibás adatokat és hibaüzenetben jelzi a hiba okát. Hibás adatok nem menthetők.

A Mégsem gomb megnyomására a rendszer a kiválasztott gáznapok adatait visszaállítja a módosítás előtti értékekre.

Figyelem! Több gáznap adatainak módosítása esetén fordítson figyelmet a rendszeres mentésre. A böngészőablak bezárása a mentetlen adatok elvesztésével jár.

Tájékoztató adatok:

- *Tárolási irány*: a kiválasztott gáznapon a tároló fizikai tárolási irányát jelzi.
- *Mobilkészlet*: a kiválasztott rendszerhasználó mobilkészletének aktuális mennyisége.
- *Mobilkapacitás*: a rendszerhasználó által az adott gáznapon igénybe vehető szabad mobilkapacitás mértéke.
- *Betárolási kapacitás*: a kiválasztott rendszerhasználó számára az adott gáznapon elérhető (rendelkezésre álló) betárolási kapacitás mértéke.
- *Kitárolási kapacitás*: a kiválasztott rendszerhasználó számára az adott gáznapon elérhető (rendelkezésre álló) kitárolási kapacitás mértéke.
- *Virtuális betárolási kapacitás*: a kiválasztott rendszerhasználó számára az adott gáznapon elérhető (rendelkezésre álló) virtuális betárolási kapacitás mértéke.

- **Virtuális kitárolási kapacitás:** a kiválasztott rendszerhasználó számára az adott gáznapon elérhető (rendelkezésre álló) virtuális kitárolási kapacitás mértéke.

II. **Nominálási adatok importálása**

Az informatikai platform lehetőséget biztosít a nominálási adatok Excel formátumban történő importálására is. Egyszerre több kiválasztott állomány is feltölthető.

1. Válassza ki a rendszerhasználót, amely nevében nominálást kíván leadni (csak jogosultság alapján)!
2. Nyomja meg az Import gombot!
3. A felugró ablakban nyomja meg a **+** gombot és adja meg a feltöltendő táblázat elérési útvonalát!
4. Amennyiben több állományt is szeretne feltölteni, akkor ismétlje meg a 3. pontban leírtakat mindaddig, amíg az összes feltöltendő állományt kiválasztotta! A hibásan kiválasztott állományok a **-** gomb megnyomásával törölhetők a feltöltési listából.
5. Nyomja meg a Feltölt gombot!
6. A feltöltés során a rendszer ellenőrzi a feltöltendő adatok helyességét. Hiba esetén egy hibalistában jelzi az ellenőrzésen fennakadt adatokat, melyek javítását követően ismét el kell végezni a feltöltést. Hibás adatokat tartalmazó táblázat a rendszerbe nem tölthető fel!

Figyelem! A rendszerbe csak kötött formátumú Excel állomány tölthető fel, ezért célszerű először Exportálni egy táblázatot a kívánt időszakra, majd az adatok módosítását követően visszatölteni a rendszerbe. A cellák formátumának megváltoztatása automatikusan a feltöltendő állomány elutasításával jár.

Amennyiben a feltöltendő táblázat olyan gáznapokra is tartalmaz adatokat, melyekre a rendszerben már van érvényes adat és az adott gáznapon nominálás még nyitott státuszú, akkor a feltöltés során a táblázat adatai felülírják a rendszerben már tárolt adatokat.

III. **Nominálási adatok exportálása**

A rendszer biztosítja a nominálási adatok Excel formátumú exportálhatóságát.

1. Válassza ki a rendszerhasználót, amely nominálási adatait exportálni kívánja (csak jogosultság alapján)!
2. A gáznapválasztó mezőkben válassza ki a kívánt időintervallum kezdetét és végét!
3. Nyomja meg a Megjelenít gombot!
4. A kívánt adatok betöltődnek a Nominálás táblázatba.
5. Nyomja meg az Export gombot!
6. A kiválasztott időintervallumba eső gáznapok adatai letöltődnek egy Excel táblázatba, ami ezek után szabadon elmenthető.

2. Allokálás > Allokálás menüpont

A felhasználói felület a gáznaponkénti allokálásokat megtekintését, illetve a napi allokált mennyiség tárolási szerződések közti felosztásának megváltoztatását biztosítja.

A rendszer a Szállítótól kapott gáznaponkénti allokálási mennyiségeket automatikusan szétbontja a tárolt adatra adott napon érvényes tárolási szerződéseire. Ennek eredménye a gáznap kiválasztását követően az alsó panelen lévő táblázatban tekinthető meg, illetve itt az allokálási szabályok betartásával a szerződések közti felbontás megváltoztatható.

HASZNÁLAT

7. Válassza ki a rendszerhasználót, amelynek a gáznaponkénti allokálásait szeretné megtekinteni (csak jogosultság alapján)!
8. Válassza ki a kívánt tárolót!
9. Válassza ki a kívánt gáznapot! A kezdő és a záró gáznap kiválasztásával lehet megadni az Allokálás táblázatban megjelenítendő gáznapokat. Az Előző hónap nyomógomb hatására a dátummezőkben automatikusan az

- aktuális dátumot megelőző hónap első és utolsó napja kerül kiválasztásra. A Tárgyhónap nyomógomb hatására a dátummezőkben automatikusan az aktuális hónap első és utolsó napja kerül kiválasztásra.
10. Nyomja meg a Megjelenít gombot! Ennek hatására a kiválasztott gáznapok allokálási adatai betöltődnek a felső táblázatba az alábbiak szerint:
- Gáznap,
 - Nyitókészlet: a tároltató adott napi tárolói készletének nyitóértéke,
 - Tároló irány: a tároló fizikai tárolási iránya az adott gáznapon,
 - Napi allokálás: a szállító által allokált napi mennyiség (kitárolás esetén negatív előjellel, betárolás esetén előjel nélkül),
 - Allokált opció: a szállító által lehívott opció mennyisége (előjele a tároló szempontjából értelmezett),
 - Összesen: a napi forgalom alapján kalkulált készletváltozás mennyisége (az allokálás és az opció összege),
 - Módosult: jelzi, ha valamelyik gáznap mennyisége megváltozott a napi allokáláshoz viszonyítottan.
11. Kattintson a kívánt gáznapot megjelenítő sorra! Ennek hatására az alsó táblázatba automatikusan betöltődnek a kiválasztott gáznap allokálási adatai, lebontva az adott napon érvényes tároltatói szerződésekre. Megjelenített adatkör:
- Allokált mennyiség: a gáznap összes allokálás mennyisége.
 - Eltérés: az Allokált mennyiség és a megváltoztatott allokálási mennyiségek közötti eltérés mértéke. A változtatás csak akkor menthető, ha értéke nulla.
 - Szerződés: a szerződés azonosítója.
 - Nyitókészlet/Mobillkapacitás: az adott szerződéshez tartozó tárolói készlet (kitárolás esetén) vagy szabad mobillkapacitás gáznap nyitóértéke.
 - Nem megszakítható: a szerződésben lekötött nem megszakítható kapacitására allokált forgalom.
 - Megszakítható: a szerződésben lekötött megszakítható kapacitására allokált forgalom.
 - Allokált opció: a szállító által lehívott opció adott szerződésre eső része.
 - Készletváltozás: az adott szerződésre jutó gáznap készletváltozás mennyisége (a nem megszakítható, a megszakítható és az opció mennyiségének összege).
 - Zárókészlet: az adott szerződéshez tartozó tárolói készlet gáznap záróértéke.
12. A szerződésekre bontott allokálási adatok az üzleti ellenőrzések alatt megfogalmazott feltételek betartásával megváltoztathatók és a Mentés gomb megnyomásával a megváltoztatott adatok elmenthetők. Az allokálási szabályok megsértése esetén a rendszer hibaüzenetben jelzi a probléma okát. Csak hibátlan adatok mentése lehetséges. A Mégsem nyomógomb megnyomásával az adatok visszaállíthatók a változtatás előtti állapotba.

A SZERZŐDÉSEKRE BONTOTT ALLOKÁLÁS MEGVÁLTOZTATÁSÁNAK SZABÁLYAI

- A napi allokált mennyiség értéke nem változtatható. A szerződéseken megváltoztatott allokálási értékek összege és az allokált mennyiség közötti eltérés értéke csak nulla lehet.
- Az allokált forgalmak összegének és az allokált készletváltozások összegének egymással megegyezőnek kell lenniük.
- Egy adott szerződésen a készletváltozás mértéke nem lehet kisebb, mint az ugyanarra a szerződésre allokált forgalom mértéke.
- Betárolás esetén a pozitív opció bármely szerződésre átvezethető, de az opció mennyisége nem haladhatja meg az adott szerződésre allokált forgalmat (nem megszakítható és megszakítható összege). Negatív opció csak arra a szerződésre könyvelhető el, amelyen az opció mennyiségének és az allokált forgalom mennyiségének összege nem haladja meg az adott szerződésen elérhető nem megszakítható kapacitást. Az opció mennyisége a fenti feltételek betartása mellett több szerződés között is felosztható.
- Kitárolás esetén negatív opció bármely szerződésre átvezethető, de az opció mennyisége nem haladhatja meg az adott szerződésre allokált forgalmat (nem megszakítható és megszakítható összege). Pozitív opció csak arra a szerződésre könyvelhető el, amelyen az opció mennyiségének összege és az allokált forgalom mennyiségének összege nem haladja meg az adott szerződésen elérhető nem megszakítható kapacitást. Az opció mennyisége a fenti feltételek betartása mellett több szerződés között is felosztható.
- Napi kapacitás terhére allokált mennyiség bármely szerződés terhére elszámolható készletváltozásként, akár több

szerződés között megosztva is.

- g. Egy adott szerződés terhére elszámolt készletváltozás semmilyen esetben sem haladhatja meg a szerződésen elérhető készletet (kitárolás esetén), vagy a szabad mobilkapacitást (betárolás esetén).

3. Szerződések > Tároltatói szerződések menüpont

A felhasználói felület az egyes tároltatói szerződések platformon rögzített értékeinek megtekintésére szolgál.

A tároltató kiválasztása után a felső mezőben megjelennek a tároltatóhoz rögzített tároltatói szerződések. A szerződés részleteinek megtekintésére rá kell kattintani arra a szerződésre, amelyikre kíváncsiak vagyunk. Ekkor az alsó mezőben megjelennek az általános adatok. A kapacitásadatok sávra kattintva felnyílik a szerződés kapacitásadatait tartalmazó mező. A díjtételek sávra kattintva felnyílik a szerződés díjtételeit tartalmazó mező.

Az adatok módosíthatók, de tároltatói jogosultsággal nem lehet menteni.

Amennyiben a rögzített adatok tartalmát illetően eltérést észlel a tároltató, azt a diszpécsterszolgálatnak kell jelezni.

4. Szerződések > Adás - Vételi szerződések menüpont

A felhasználói felület az egyes adásvételi szerződések platformon rögzített értékeinek megtekintésére szolgál.

A tároltató kiválasztása után a felső mezőben megjelennek a tároltatóhoz rögzített gáz-adásvételi szerződések. A „Csak az érvényesek” rádiógomb kijelölésével csak az érvényes szerződések látszanak. A szerződés részleteinek megtekintésére rá kell kattintani arra a szerződésre, amelyikre kíváncsiak vagyunk. Ekkor az alsó mezőben megjelennek az általános adatok. A díjtételek sávra kattintva felnyílik a szerződés díjtételeit tartalmazó mező.

Az adatok módosíthatók, de tároltatói jogosultsággal nem lehet menteni.

Amennyiben a rögzített adatok tartalmát illetően eltérést észlel a tároltató, azt a diszpécsterszolgálatnak kell jelezni.